

otroci, kadar jih obhajajo, sv. kruh na žlici, ki je napolnjena z blagoslovljenim vinom. Duhovni njih se smejo z devico, nikdar pa ne z vdovo oženiti, le minihom in noter doli do škofa višjim duhovnikom, ki se vselej volijo izmed minihov, je zakon prepovedan; vdrugič pa se ne sme noben pop oženiti, zato se popi vdovci, ki večidel tudi zgube svojo faro, podajo v samostan in se hieromonahi imenujejo. Zakon sploh se po gerški véri odvezati dá; postave pa, ki prepovedujejo zakon med bližnjo žlahto so zelo ožre, in 4krat se ženiti ni nobenemu pripušeno. Dalje se loči gerška véra od katoliške tudi v tem, da s sv. oljem se ne mazilijo le umirajoči, ampak tudi bolniki za ozdravljenje, za odpuščenje grehov in posvečenje duše, — víc po gerški véri ni, tudi odpustkov ne; — papeža ne spoznajo staroverci; naj višja deželjska in duhovna oblast je pri Rusih zedinjena v oblasti cesarja. Izrezanih, izsekanih ali vlitih podob v cerkvah svojih ne terpi ta vera, ampak podobe Kristusa, device Marije in svetnikov, ki jih imajo v cerkvah in v hišah, so le malane na planem ali k večjem z biseri umetno okinčane; le edina rusovska cerkev ima na oltarjih svojih tudi iz lesa ali kamna izdelane podobe. Svetnike, posebno pa mater božjo Gerki zelo časté. Za pokoro imajo posebno post, ob katerem jim je le vžitek sadja, zelišč, kruha in rib pripušen; postijo se vsako sredo in petek, sicer imajo še 4 velike poste med letom. Božja služba v gerški cerkvi obstoji iz maše in mnogih molitev; ljudstvo ne poje v cerkvi, ampak posebni pevci so povsod, ki pojejo psalme in himne; godba in vsaka druga cerkvena muzika je prepovedana. Pridige in keršanski nauk so redki; v Turčiji pridigovajo le višji duhovni; na Rusovskem je bilo pridigovanje pod carom Aleksejem v 17. stoletju celó ožro prepovedano. Dušni pastirji so razdeljeni v liturge, pevce, predbravce, nižji diakone in diakone, — duhovniki, ki opravljajo službo božjo v velicah in poglavnih cerkvah, so popi in nadpopi. Čez nadpopa je nemore noben deželjsk duhoven prinesti, škofo volijo vselej le izmed minihov, iz škofov nadškofe, metropolit in patriarhe. Na Rusovskem je 31 škofij. Gerška cerkev na Turškem se ravna po naj stareji osnovi. Patriarh Carigradski je glavár gerške cerkve v Turčiji. Lahko je zapopasti, zakaj se turški sultan brani, da bi car rusovski si ne prilastil duhovne oblasti čez Gerke na Turškem.

Že pred sto leti pa se je začela tudi gerška cerkev ločiti v mnoge stranke, kakor so bili Strikolniki, razkolniki, Filiponi, Duhoborci, ki pa so se večidel spet pogubili. V 17. in 18. stoletju so misionstva Jezuitovz modrim, ne prenapetim postopanjem veliko veliko starovercov, ki so preganjani na Turškem, pobegnili na Ogersko, Horvaško, Slavonsko, Dalmatinsko, Laško itd. v poglavnih delih zedinili s katoliško vero, ki se zatega voljo zedinjena gerška vera imenuje. Zedinjeni Greki verjejo, da sv. duh izhaja tudi od Boga sina; oni spoznajo papeža in verjejo na více, kakor katoličani. Kar pa notranjo cerkveno osnovo vtiče, kakor imena duhovnih služb in častí, zakon duhovnikov, brade in kape njih, gerški jezik pri službi božji in sv. obhajilo s kruhom in vinom, so obderžali še od starovercov.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Gradca. Naša kupčijska zbornica je nasvetovala ministerstvu, naj bi se napravila železnica čez Lipnico na Koroško in čez Spielfeld v Veliko Kanižo na Ogersko.

Iz Pole v Istrii. Ker že dolgo časa ni bilo nič od tega kraja v „Novicah“ pisano, mislim, da jim ne bo neljubo od tukaj kaj slišati. — Naj poprej nekoliko od mesta.

Pola — to je, kraj poleg morja, košček hriba ali kakošnega drugega kraja zemlje — je slavenska beseda; in to nam kaže, da so bili tudi njeni vtemeljitelji ali Slaveni ali pa ljudje, ki so tukaj na slavenski zemlji s Slaveni v spravi živeli. Koliko je tega res, koliko ne, ne bomo pretresovali, samo povemo, kar ljudstvo pripoveduje, rekoč: da stara Pola bila je sozidana na bližnjem hribu morja, na katerem je še zdaj en del mesta; sozidali so jo bili Kolki, kateri so prišli od črnega morja v ta kraj, ob času ko so Argonaute podili in lovili, in mislili jih tukaj z ukradeno Medeo in z zlatim runom najti; ker jim je pa kraj dopadel, so se tukaj naselili. — Morebiti pa tudi, da v tej pripovedki je preseljevanje ljudstva ob času Darija zapleteno, ker tačas so tudi Istri*) (prebivavci pri reki Istri, Donavi) sem prišli. Verh hriba je bil s plaščem vterjen, in mesto je bilo tudi kakor terdnjava. V medprostorju na hribu je stal tempel (molivnica) paganskega boga Jupitra. V sredi 17. stoletja je bil ta kraj od Benečanov v terdnjavo prena-rejen.

Ob času rimske oblasti je bila Pola, kar okraj zadene, enmalo vekši ko zdaj, samo da hiše so bile bolj tesno ena pri drugi sozidane, kar se še zdaj lahko vidi na razvalinah okoli hriba in po hribu. Rimci so bili mesto olepšali z veliko lepimi poslopji. Molivnice Augusta, boginje Diane itd. so bile dela, katerih ostanjki še dan današnji serce človeka s čudenjem polnijo. Amfiteater je stal zvnaj obzidja na severno-iztočnem kraju; njegovi zidovi stojé še zdaj; v njem je ob orjaških igrakh lahko 40.000 oséb prostor imelo. Še drugo gledišče je stalo na drugem kraju mesta, bolj proti jugu, in tudi od tega je bilo nedavno podstavno zidovje najdeno. Stalo bi še gotovo kakor amfiteater, pa Genuezi so ga v 14. stoletju poderli, in z njegovim kamnjem terdnjavo na hribu popravljali. Od teh dvéh poslopij naprej so bile male kočé, za kmete, za ubogo ljudstvo in za sužne.

Iz tega malega se vidi, da Pola je marsikaj doživela; nekaj časa je bila samostalna, potem so se Rimci tukej naselili, in v 10. stoletju je prišla pod beneško ljudovlado pod beneškim vladarjem Petrom Orseolom. Benečanov se je večkrat rešila, pa bila je spet premagana. Dože Jakob Tiepolo jo je pervikrat požgal, in to nesrečo je Pola mogla večkrat terpeti; celó Genuezi so jo v letih 1354 do 1379 večkrat obropali in popalili; komej pa, da se je od teh nesreč malo okrepčala, so jo terle in gulile strašne in kužne bolezni, in v benečanskih letopisih se bere, da je v teh nesrečnih časih skorej vse stanovnike zgubila, da so Benečani begunce in malopridneže iz turške vojske sem naselovali, pa vse zastonj, ker po dokončani bolezni je — kakor se bere v beneški zgodovini — komej 30 oséb ostalo.

(Dalje sledí.)

Iz Zagurja na Notranjskem. Žn. Tudi pri nas je dan za dnevom revšina hujši, ker so pičli poljski pridelki ljudém večidel čisto pošli, zaslužek po cestah pa je redek in slab. Ni tedaj čuda, da se zmeraj bolj čujejo mili glasovi: „kaj bo, kaj bo spomladi!“ Bog daj, da bi se železnice pri Košani kaj bolj živo prijeli delati; če ravno je zaslužek majhen, ker ne plačujejo višje kakor 38 do 40 krajc. na dan, bi se ljudstvo vendar preživilo, dokler Bog kaj boljšega dá. Pred malo tedni ste dve mlade ženski, ko je hud mraz na Pivki razsajal, med Zagurjem in Knežakom, ki nista več kot čertert ure vsak sebi, pozeble.

Iz Gorenskega. Na Dolgem je ponoči od 10. do 11. t. m. oginj štiri hiše vpepélil; v hiši, kjer je

*) Ali je Istrija prijela svoje ime od Istrov, ali od polostroga (polotoka), ker kraj pri morju je poln ostrogov, se ne vé za terdno; jaz sem poslednje misli. Pis.

goreti jelo, je tudi bolna ženska v ognju žalostno smert storila. Rešili si reveži razun živine niso nič; k sreči je bila noč tiha, in da so iz bližnje vasi (Mojstran) ljudje urno v pomoč prihiteli in ubranili, da oginj ni dalje segel. Z žalostjo pa moram pristaviti, da nobena pogorelih hiš zavarovana ni, in tudi v celi vasi le maloktera. Ljubi kmetje, kdaj bote že dobroto zavarovanja spoznali! Naj si vsaka soseska saj pri taci nesrečah nadlogo pred oči postavlja in v roke seže eden drugemu k zavarovanju spodbadati. Lahko se pozabijo krajcarji, ki se za to vsako leto izdajo, ako pomisli gospodar nesrečo, ktera ga vsaki dan zadeti zamore.

J. Peternel.

Novičar iz mnogih krajev.

List 62. vradnega Dunajskega časnika naznanja za več dežel našega cesarstva novo izvoljene vradnike pri c. k. političnih oblastnijah.

Pri c. k. namestni kronovine Štajarske v Gradcu bo dvorni svetovavec g. Jožef Fellner; namestnijski svetovavci bojo g. Jan. Eder, g. vitez Fr. Rosenthal (dosihmal pri ministerstvu na Dunaji), g. vitez Jož. Freydenegg in baron Ign. Lazzarini. Vodja Marburškega okroga bo g. Vinc. Ričel; okrožni predstojnik za Bruk bo žl. g. Karl Waltenhofen, za Gradec g. Karl Stachlin; okrožni komisarji bojo g. Jan. Bittner, žl. g. Jož. Kriehuber in g. vitez Jan. Strasgi. — Za sekretarje c. k. namestnije so izvoljeni baron Joah. Fürstenwarter, g. Edv. Listneder, baron Janez Egger, g. Anton Salomon, Janez grof Hoyos in Ernest grof Gourby. — Za vodja pomočne vradnije g. Maks Marušič.

K deželni vladi na Koroškem v Celovec pride za namestnijskega svetovavca g. vitez Frid. Kreizberg (iz Ljubljane); deželni svetovavci bojo g. baron Jan. Grimšič, žl. g. Edv. Fischer Wildensee in vitez Karl Gold. — Za sekretarje c. k. namestnije sta izvoljena vitez Reinh. Buzzi in vitez Vinc. Fradenek, — za vodja pomočne vradnije g. Karl Ubel.

Pri deželni vladi na Krajskem v Ljubljani ostane g. Andrej grof Hohenwart dvorni in namestnijski svetovavec; deželni svetovavci bojo g. dr. Sim. Ladinig (s stanom in častno stopnjo namestnijskega svetovavca), gosp. Tomaž Pauker, gosp. Karl Raab in vitez dr. Karl Rauscher (dosihmal minist. koncipist na Dunaji). — Za sekretarje c. k. namestnije so izvoljeni g. Vilh. Jettmar, g. Jož. Roth in grof Karl Hohenwart, — za vodja pomočne vradnije g. Janez Pradač.

Pri c. k. namestni za Teržaško in Primorsko so izvoljeni za namestnijske svetovavce žl. g. Franc Blumfeld, g. dr. Ignaci Bek, vitez Janez Bosizio in žl. Alf. Klinkowström; za vodja Goriškega okroga je izvoljen baron Franc Buffa, za okrajnega predstojnika Istrije baron Fr. Grimšič, za komisarja pa g. Juli Goglia in g. Vilhelm Hahn Hahnenski. — Za sekretarje c. k. namestnije so izvoljeni g. Janez Kromer, g. Jak. Pallua, baron Sikst Codelli, g. Colins-Tarsienne, — za vodja pomočne vradnije g. Jož. Viličič.

Pri c. k. namestni za Horvaško in Slavonsko je za dvornega svetovavca in bana-namestnika izvoljen žl. g. Benedikt Lentulaj, za namestnijske svetovavce g. Janez Daubachy (dosihmal minist. tajnik v Beču), žl. g. Jožef Schiwitzhofen (dosihmal okrajni poglavar v Kočevju), žl. g. Karl Pavič Pfauen-

thal (dosihmal okrajni poglavar v Kamniku na Krajskem) in g. Anton Rubido (dosihmal komit. svetovavec v Oseku), za nadštevilnega namestnijskega tajnika je izvoljen g. Nikolaj Melinčević. Za predstojnika Zagrebškega komitata je izvoljen žl. g. Bunjevac, Oseškega komitata grof Peter Pejacevič, Reškega komitata baron Ernest Kellersperg, Varaždinskega komitata žl. g. Aleks. Simdnčič, in Posežanskega grof Oto Sermage. Za prve komitatne komisarje so izvoljeni g. Štefan Car, g. Adolf Spulak, g. Jožef Loger, g. Jož. Härtl in g. Viktor Raab. — Za sekretarje c. k. so izvoljeni g. Svetozor Kusevič, g. Mojzes Ballič, g. Jan. Zach, g. Drag. Pogledič in g. Gust. Dollhopf.

C. k. ministerstvo je ponovilo ukaz, da v taci krajih, kjer so izučene babice ali kamor saj lahko kmalo pridejo, se imajo vse take babéle, ki se brez pravice in za plačilo pečajo z babištvo, po postavah oostro kaznovati. — Sliši se, da mesca maja se bo na Dunaji spet pričel škofji zbor, v katerem se bo dognala osnova šolskega nauka. — Na Turškem tudi te dni ni bilo nobene velike vojske; tolikanj več pa se govori od pripravljanja za njo. Od Omer-pašata pravijo, da bo kmalo planil nad Ruse in izpeljal svoj stari namen, rusovsko armado zapoditi iz Valahije. Pa tudi od Rusov se pripoveduje, da ne bojo dolgo več odlašali na 3 krajih udariti čez Donavo: pri Braili, Oltenici in Gjurgjevu. Vse to pa so menda le domišljije, ker javaljne bode kak vojskovodja 4 tedne pred z velikim zvonom zazvonil: kaj da misli storiti. Rusovska vlada je izvoznjo žita iz Odese do 1. sept. prepovedala, Moldavanom in Vlahom pa je ukazala, da vsak mora njih papirnati dnar jemati, sicer bo kaznovan kot puntar. — Punt Gerkov se je razširil tudi v južno Albanijo; turška vlada je oostro veléla gerški vladi: naj se resno zoperstavi naklepom puntarskim, sicer bo prisiljena, jo za sovražnico imeti. — Sliši se, da je razglas rusovskega cara, v katerem pravi, „naj z njim derže vsi zatirani spoznovavci gerške vere“, prestavljen v bulgarski, vlaški in serbski jezik v tisučernih iztisih razdeljen bil med ljudstvom ondotnim. — Serbski knez se je po „srbs. dnev.“ iz Beligrada preselil v Kragujevac, drugo poglavno mesto Srbije; z njim je slavni general Knicanin. — Francozke armade gré 14 regimentov pešcov, 6 reg. konjikov, 8 batalionov lovcev in 12 baterij topniških na Turško. — Pričakuje se, da bode ministerstvo angleško te dni razodelo deržavnemu zboru neke važne skrivne pisma, po katerih je car rusovski mesca januarja vabil angleško vlado: naj se razdeli Turčija, v česa pa nek angleška vlada zavolj razrušenja evropske ravnovage nikdar ni hotla dovoliti.

Popravek.

V zadnjem „novičarju iz mnogih krajev“ namest „parnik z 300 konj“ beri „parnik z močjó 300 konj“.

Stan kursa na Dunaji 16. marca 1854.

Obligacije	5 %	84 ⁷ / ₈ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	79 fl.
državnega	4 ¹ / ₂ "	74 ¹ / ₂ "	Windišgrac. " "	20 " 26 ³ / ₄ "
dolga	3 "	68 ³ / ₄ "	Waldštejn. " "	20 " 28 ¹ / ₄ "
	2 ¹ / ₂ "	53 ³ / ₄ "	Keglevičeve " "	10 " 10 ¹ / ₄ "
		43 ¹ / ₂ "	Cesarski cekini.	6 fl. 7 "
Obliq. 5% od leta 1851 B		108 "	Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 17 "
Obliq. zemljiš. odkupa 5%		83 "	Suverendor	18 fl. —
Zajemi od leta 1834 . . .		209 "	Nadavk (agio) srebra:	
" " 1839		117 "	na 100 fl.	30 fl.

Loterijne srečke :

na Dunaju	} 15. marca 1854 :	19.	88.	22.	50.	15.
v Gradcu		62.	5.	75.	13.	10.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 29. marca 1854.

čakal: da se bode kdo potegнул za zapuščino pisavnika jugoslavenskega, kateri je drugi svoji domovini svoje življenje žertoval in slovstvu horvatskemu vso svojo srečo. Ali ni se našel v Zagrebu noben človek, kateri bi bil vstal za poštenje rajnega, kar je hudo znamenje in slab prognostikon za slovstvo horvatsko. Nabiram že več časa si gradivo za popoln življenjepis rajnega prijatelja, vendar drugi važniši poslovi so me dozdej prečili ga doveršiti. Iz obširnega tega životopisa bode jugoslavjanstvo vidilo, da rajnemu Stanku po pravici gré lepo mesto v zgodovini knjižestva jugoslavenskega. Njegovi nameni so bili naj čistejši, blago njegovo serce je gorelo za srečo jugoslavenskega naroda od te dobe, ko je Vraz začinjal spoznovati junaški svoj narod, in Bog daj, da bi vsak toliko storil za njegovo slavo, ko je storil Stanko. Ne morem tukaj razkladati cele poti njegovega duševnega razvitja, ne blagega tersenja za povzdignenje narodnega slovstva, večidel je že tako svetu znano; tukaj samo omenjam, da je rajni slavni pesnik Horvatsko ljubil in da po vsi pravici zaslužuje, da Horvatska njegov spomin blagoslavlja. Bilo le leta 1839, ko se je od mene ločil in Gradec zapustivši se v Zagreb podal. Težko mi je bilo pri sercu pogrešati umetno izobraženega človeka, od kterega sem se posebno v obziru estetičnih in jezikoslovnih znanost dosto naučil. Rekel mi je, da neče več v slovenskem narečju pisati, ker je slovenski narod še premlačen za slovstvene dela v narodnem jeziku. Na Horvatskem sveti že „Danica“, mi je rekel, in skoro bode beli dan. Kakor je sklenil, tako je storil. Prosil sem ga ob ločitvi za spomin in dal mi je sledečo romanco:

Slovenski pisavnik.

Romanca po Berangerevi šegi.

(Po viži, ktera koli komu draga.)

Slovenka sina je rodila,
Si sama ga nadajala,
Na rokah z ljubavjo nosila,
S solzami v svet odposlala, —
In sin tam Nje ni pozabil,
Jo v sercu nosil, kjer kol bil,
Ob noč in dan si lomil glavo
Za njeno srečo, njeno slavo,
Postal za mater je pisavnik —
Al joje, joje in prejoj!
Oj ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Ko v društvu se od knižtva pravi,
On knigo prvemu podá,
Ta berž očali na nos vstavi,
Al ker čerk njegovih nema,
Prečeden jo na stran položi,
Od knjig slovenskih tak zakroži:
„Jim zlati časi prešli že,
Ko Truber, Gutsman pisal je.“
Zalostno misli mlad pisavnik:
Joj, joje, joje, in prejoj!
Tu ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Ko prišel kam med mlade ljudi,
Kjer bil od narodov govor,
In fant velel: „Slovensk je hudí,
Slovenec len, nečist, gerd, nor...“
Je skočil on ko ogenj živ,
Da brani narod, ki ne kriv;
Al fant je s smehom odgovoril:
»Kaj mislite? Ta je obnoril!“
Zalostno zdihnul mlad pisavnik:
Oj, joje, joje, in prejoj!
Tu ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Kar doma spisal, v mesto nesel
Ter tam ponudil knigarji,
Knigar nemilo z glavo tresel
Delaje 'z knjig zavitke si,
Ter piscu tak slovensko hváli:
„To, glej, so tehanti pisali,
Al skor še ni pri men' sto ur

Že mora bit' makulatúr,
Bes vas naj s pismami vred vzeme!“
Oj, joje, joje, in prejoj!
Oh ni, Slovenska! čas še Tvoj.

Tak se pisavniku godilo,
Čul, vidil psovati mater je,
Dostkrat okó se mu zalilo.
Zlo zbolelo ga sercé,
Krepost terpet' po sveti imá,
Slovenska! upaj u Bogá.
In ko misleč u nebo zira,
Glej Danica nov dan odpira,
Vesela bodi! Sliš' . . . Oj, oj!
Slavenska! bliža se čas Tvoj.

Prebravši te verste sem mu rekel: „Božja pomoč, brate! Idite v beli Zagreb in delajte za duševno srečo naroda. Res je, da na Slovenskem je še malo narodnega duha in dosti enostranosti in sebičnosti na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem, ali upati hočemo v Boga, da bode bolje. Jaz hočem se pripravljati za službo narodnega slovstva, podpirajte „Danico“ s svojimi lepimi duševnimi darovi, da bode zmiraj jasneje svetila, dokler ne vstane solnce, ktero bode tudi Slovence ogrelo.“

Tako sva se ločila leta 1839. Jaz sem spoznal, da za njegovo slovstveno delavnost je Slovenska bila preozka. Njegov bistri duh je potreboval širakejega okrožja. On je posvetil svoje pero Horvatski ne iz dobička, tudi ne za kruha voljo, ker predobro vémo, da noben jugoslavensk spisatelj se še ni obogatil s pismenstvom, temoč, ker je v Horvatski našel bolj široko polje za duševno delovanje svoje in več nadušenih serc za slovstvo narodno, kakor onda v svoji domačii.

Ali ni to blag namen? In Horvatska ne bi mu toliko zahvale vedila in njegove zapuščine na svetlo dala? Ne verjamem! Ako pa bi, žalibog! vendar taka bila, hočemo mi Slovenci pravičnejši biti proti svojemu rojaku in damo Vam kukavnih 50krat 60 krajcarjev. Nam so plodovi njegovega duha neprecenljivi. Davorin Terstenjak.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Pole v Istrii. (Dalje.) Akoravno je prestala Pola take velike nesreče, je vendar večkrat cvela; s kupčijo po morji in z Oglejem po suhem si je pridobila bogastvo in čast. Kinčale so jo, kakor je bilo zgorej rečeno, lepe poslopja: tempeli, gledišče, kopališče, preluka, cerkve, stan za romarje v sv. deželo, in druge velike palače; ali vse to je minilo s 14. stoletjem, in od tega časa so nam le razvaline spominek njene nekdanje velikosti. Benečanski jarm ji je zapustil samo eno terdno sozidano ječo; skorej vse druge spomine pa sta skrušila vse premenljivi čas in blagoželjnost človeka. Za to, kar se še vidi, se mora hvála dati cesarski miloserčnosti, od ktere se je nadjati, da bo obderžala, kar je znamenito, in napravila, kar je potrebno; — vidi se že, da Pola spet iz temè vstaja, ker Franc Jožef ji veléva: „Pola vstani!“ Pola vstaja, zdihuje: kdo kliče na dan? Da! na dan se dviguje spet Pola, ali kaj zagleda po tako dolgem spanju? Opira se jej vés nov svet. Ona vidi, da si veliko ljudi tukej živež pridobiva pri zidanju velicega arsenala za cesarsko mornarstvo; pri napravljanju terdnjav, ki bodo krepčale bližnje hribce okoli in okoli, da inostrani sovražnik ne bo mogel se bližati mestu. — Kar pa ljudstvo tega kraja zadene, se vidi resnica pregovora, ki pravi: „narod brez narodnosti je telo brez kostí“, ker naroda v sebi lastnega tukej ni, ampak troje jih je, ki začudeno eden drugega gledajo, osno vaje si prihodnost vsak po svoji misli.

Istrija, ki je nekdanj bila bogata, je zdaj revna; nima ne derv, ne vode, — dva uzroka, zavolj kterih se Istrijanom po krivici lenost očituje, ker kodar ni ne derv ne lesa, tudi ni mogoče ne kuriti ne graditi; in

kjer vode ni, je zastoj ves trud o poljedelstvu; ako se že kal v zemlji posuši, ni mogoče sadu pričakovati. Kako je pa to, bo marsikteri vprašal, da Istrija je bila nekdanj bogata, zdaj pa ne? Zastavica ta se lahko dá rešiti. Istrija je imela nekdanj lepe gojzde, kateri so posečeni bili za benečansko in angleško mornarstvo; večji del benečanskih bark je bil iz istrijanskega lesa; in angleških ladij je morda še zdaj nekoliko, ki so narejene iz tukujšnega lesa. — Pozor tedej Krajci in Štajarci! ker je bilo — če se ne motim — že slišati, da Angleži hočejo za njih brodovstvo vaše gojzde pokupiti. Vaše deželi ste lepe, ali vendar ne prebogate; s tem bi Vas sicer utegnili doleteti začasen dobiček, ali vašim vnukom bi se znalo tako goditi, kakor sedanjim Istrijanom, ki letos po poti lakote pomirajo. (Konec sledi.)

Iz Celja. Veseli smo brali v 19. listu „Novic“ naznanilo iz Beča, da gosp. C. pridno vreduje in doveršuje slovenski besednjak. Način, po katerem ga izdeluje, je pravi način in vse hvale vreden. Če bi kaj pristaviti imeli, bi bilo, da bi samostavnim imenom in glagolom se obilo izrekov, izgledov, posebno pa narodskih poslovic dodalo *) (kakor jih imá izverstni serbski rečnik Vuka Štefanoviča). Taki prikladi še le oživé slovo, ter olajšajo pisateljem pravilno in v duhu jezika pisati.

Presvitli podpornik pa tega veličanskega dela, gosp. knezoškof Ljubljanski, si bojo z izdatvo tega slovarja spomnilo postavili, ktero bo zares

Monumentum aere perennius.

Hvaležni so jim zato vsi prijatli slovenskega slovstva.

Ko bo ta slovenski besednjak na beli dan stopil, slovensina ne more več poginiti! Vtemeljena bo na krepki podlagi, na kateri dalje zidali bomo mi živeči, za nami pa še mnogi verli sinovi matere Slave. J. Š.

Iz Gorenskega. V Mošnjah so bile 6. dan t. m. bilje in pridiga po čast. g. Jan. Kociančiču, kterege je nemila smert 25. listop. 1853 v Hartumu v srednji Afriki dosto prezgodaj sl. misionstvu vzela.

Iz Ljubljane. Svitli škof gg. Baraga so došli pretekli teden iz Rima spet v Ljubljano, kjer bojo menda ostali do prihodnjega tedna in se potem vernili čez Dunaj v severno Ameriko.

Novičar iz mnogih krajev.

18. dan t. m. je prišel presvitli cesar iz Monakovega spet na Dunaj nazaj. — Iz Dunaja se piše, da se je gotovo vsih 50 milionov državnega zajema spečalo, koliko pa še čez, se bo še le po tem pevedati zamoglo, ko pridejo podpisi iz vsih krajev skupej. — Za več dežel našega cesarstva so že izvoljeni tudi višji vradniki c. k. sodijskih oblastnij; drugo pot jih bomo naznanili. — Osnove nove kupčijske in rokodelske postave je c. k. ministerstvo kupčijstva poslalo kupčijskim zbornicam v pretres. — Colni nadavk za plačila v papirnatem dnarju za prihodnji mesec je določen na 29¹/₂ fl. od 100 fl. — Naša vlada je prepovedala, da kosé ne smejo v Moldavo in Valahijo iz cesarskih dežel. — Sicer prepovedana izvoznja žita iz Valahije je pripušena v Bukovino, na Erdeljsko in gori po Donavi, toda ladje se ne smejo dotakniti desnega brega. — Usnjatim podplatom kljenka! Podplati iz gutaperče, ki jih izdeluje fabrikant Karl Meyer na Dunaji (Leimgrube Nr. 17) so veliko bolji kup in tudi bolji

*) To se bo zgodilo, ker to željo je že odbor v svojih vodilih gosp. vredniku naznanil in tudi Vodnikov rokopis je deloma tako osnovan. Vred.

za terpež; Dunajčanje jih živo priporočajo zlasti kmetovavcem, lovcem, vojakom in vsacemu, ki ima veliko hoditi po slabih, mokrih potih. — Fesüs, zdravnik v Banatu, je z najdel, kakor pravi, gotovo zdravilo zoper steklino, kterege pa nikomur ne pové. Mi nismo kaj radovedni ga zvediti, ker iz Banata nam je že Lalič pred nekimi leti oznanil tudi gotovo zdravilo (gentiana cruciata), s katerim stekli ljudje ravno tako gotovo umirajo, kakor z vsakim drugim. — 10. dan t. m. so bili v Velikem Vasarhelu na Erdeljskem obešeni en profesor bogoslovja, en grajšak in en advokat, ki so s Košutom delali za novo prekucijo na Ogerskem in Erdeljskem. — Kako se rusovska vlada pripravlja za brambo, naj pride vojska od ktere koli strani, se vidi iz naj novejšega carovega ukaza, po katerem so vse rusovske dežele, ki leže na mejah ptujih deržav v Evropi in Azii, in tudi Poljsko proti Austrii in Prusii v vojaški stan djane. Za gotovo se zdaj sliši, da se rusovska armada ne bo umaknila od Kalafata; marveč, pomnožena še z enim regimentom ulánov, se pripravlja za napad. Vse to se ne vjema z neko novo pravlico, po kateri je nek car pripravljen, vojsko ustaviti, kar je slišal, da turški sultan hoče podeliti vsim kristianom njih pravice. Vojskovodja rusovski se nek hoče s svojim glavnim stanom iz Bukurešta preseliti v Brailo. Tudi Turki zmiraj več armade vlačijo v Kalafat. Omer-paša skuša prav modro odpraviti gerdo staro šego, da bi Turki ne rezali glav svojim sovražnikom, zato je ukazal, da vsak, kdor pribaše odrezano rusovsko glavo, bo zavolj zamude take, ki jo v vojski prizadeva rezanje glav, dobil 100 palic po guzici; kdor pa junaško pripelje živega Rusa, prejme 10 piastrov v dar. Sultan hoče Valahijo in Moldavo zediniti v eno knežijo pod enim knezom in tako vstreči narodu temu. Tudi v Bulgarii in v Bosnii se pripravlja punt. Francozka vlada bo poslala po naj novejših novicah 100.000 vojakov na Turško, angležka le 27.000; za tega voljo pa je 12. dan t. m. jadrata silno mogočna flota pod poveljstvom admirala Napiera proti izhodnemu morju, kjer žugajo Angleži in Francozi se bližati z gromovito morskó vojsko Kronstadtu in Petrogradu in Ruse tudi od te strani prijati. Kadar bojo vse angleške barke skupej na omenjenem morju, jih bo 44 z 22.000 morskimi vojaki in 2200 topovi. Sama kraljica je spremila več milj dalje po morju to veličansko brodovje, kakoršnega angležka vlada še nikdar ni poslala na vojsko. Napier je scer že star, pa sila zveden in prederzen vojskovod na morju.

Pogovori vredništva.

Gosp. P. iz Breše: Poslanih 6 fl. za reveže smo poslali gosp. fajm. M. v Kopr. — Gosp. T. L. v. C.: „Obč. povestnico“ smo vam poslali 27. febr. po pošti, od ktere imamo recepis v rokah; poprašajte tam in ako je niste dobili, naznanite nam. — Gosp. fajm. M. v Kopriv. na Dol.: Vaši mili glasi v 18. listu Novic so zadeli dobrotljive serca. Kakor zgorej omenjeni dobrotnik iz Breše, je nam tudi blagi gosp. tergovec Mühleisen v Ljubljani izročil 25 fl., ktere smo Vam danes poslali, da jih razdelite po naročilu.

Stan kursa na Dunaji 20. marca 1854.

Obligacije	5 %	84 ³ / ₄ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	78 ¹ / ₄ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	74 ¹ / ₂ "	Windišgrac. " " 20 "	27 ³ / ₈ "
dolga	4 %	69 "	Waldstein. " " 20 "	29 "
	3 %	53 ¹ / ₂ "	Keglevičeve " " 10 "	10 ¹ / ₂ "
	2 ¹ / ₂ %	43 ¹ / ₂ "	Cesarski cekini.	6 fl. 12
Oblig. 5% od leta 1851 B		108	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 26
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		82 ¹ / ₂ "	Suverendor	18 fl. 4
Zajemi od leta 1834 . . .		207 "	Nadavk (agio) srebra:	
" " 1839		116 ¹ / ₂ "	na 100 fl.	32 ³ / ₄ fl.